

VÝDAJE NA OBRANOU POLITIKU V ČR

Dne 12. března 2014 si Česká republika, společně s Maďarskem a Polskem, připomínala 15 let vstupu do struktur NATO. ČR tak získala nejenom významné mezinárodní bezpečnostní záruky, ale i ty politické. Díky členství došlo společně s modernizací techniky a získávání zkušeností ze zahraničních misí k profesionalizaci a reorganizaci armády.¹

Členské státy NATO se dohodly vynakládat 2 % HDP na obranu. Tento závazek však téměř žádná členská země z Evropy neplní (mimo Francie, Velké Británie a Řecka). Navíc politické strany odsouvají problematiku zabezpečení obrany z dlouhodobého hlediska na okraj svých zájmů.² V době probíhající ruské expanze však dochází k výraznému tlaku a částečně narůstajícímu zájmu na zvyšování výdajů na obranu.

VÝVOJ FINANCOVÁNÍ MINISTERSTVA OBRANY ČR

V České republice dochází již od roku 2006 k výraznému snižování rozpočtu Ministerstva obrany ČR (MO ČR). Rozpočet MO ČR snižovaly všechny vlády, levicové i pravicové.

Na zvyšování výdajů tlačí ve vyjednávání zejména generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen, ale také například čelní představitelé Spojených států. Zvýšení výdajů na obranu však odmítlo na mezinárodní bezpečnostní konferenci GLOBSEC v Bratislavě Slovensko, Maďarsko i Česká republika.³ Navíc český předseda vlády Bohuslav Sobotka

¹ BORKOVEC, Zdeněk. Proces vstupu ČR do NATO a jeho vliv na utváření bezpečnostního systému ČR, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (54), č. 1, s. 8–21, ISSN 1210-3292

² MIČÁNEK, František, a kol. Zpráva o stavu zabezpečení obrany ČR v roce 2014 - mýty a realita, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), č. 2, ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/aktuality/2-uncategorised/66-zprava-o-stavu-zabezpeceni-obrany-cr-v-roce-2014-myty-a-realita>

³ Rasmussen v Bratislavě upozorňoval na ruské nebezpečí. In: *EurActiv* [online]. 2014 [cit. 2014-06-09]. Dostupné z: <http://www.euractiv.sk/obrana-a-bezpecnost/clanok/rasmussen-v-bratislave-upozornoval-na-ruske-nebezpecenstvo-022447>

a slovenský předseda vlády Robert Fico odmítli posílení vojenské přítomnosti ozbrojených sil Spojených států amerických v Evropě jako reakci na aktuální ruskou expanzi.⁴

Rozpočet MO ČR v letech 1993-2013

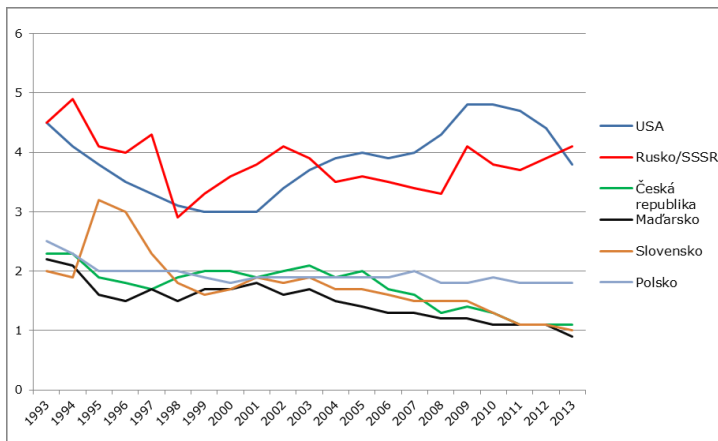
Rozpočtový rok	Výdaje MO (v mil. Kč)	Podíl výdajů MO (HDP)	Výdaje státního rozpočtu (v mld. Kč)	Podíl výdajů MO na výdajích státního rozpočtu
1993	23 776,6	2,61%	356,9	6,70%
1994	27 007,7	2,60%	380,1	7,10%
1995	28 275,2	2,26%	432,7	6,50%
1996	30 508,8	2,16%	484,4	6,30%
1997	31 328,3	1,90%	524,7	6,00%
1998	37 643,1	2,07%	566,7	6,60%
1999	41 688,1	2,25%	596,9	7,00%
2000	44 669,7	2,35%	632,3	7,10%
2001	44 977,5	2,10%	693,9	6,50%
2002	48 924,1	2,23%	736,6	6,60%
2003	53 193,9	2,21%	808,0	6,60%
2004	52 481,2	1,90%	869,1	6,00%
2005	58 445,0	2,00%	923,0	6,30%
2006	55 358,4	1,72%	1 021,0	5,40%
2007	54 948,8	1,55%	1 092,0	5,00%
2008	49 827,1	1,35%	1 107,0	4,50%
2009	51 823,9	1,43%	1 167,0	4,40%
2010	47 705,7	1,29%	1 157,0	4,10%
2011	43 785,2	1,17%	1 155,0	3,80%
2012	42 007,2	1,10%	1 152,0	3,60%
2013	42 053,4	1,08%	1 180,8	3,60%
2014	41 990,5	1,08%	1 211,3	3,50%

Zdroj: Ministerstvo obrany ČR

⁴ Cizí vojska na Slovensku nechceme, odmítl Fico slova prezidenta USA. In: *Ihned.cz* [online]. ČTK. 2014 [cit. 2014-06-09]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-62293570-cizi-vojska-na-slovensku-nehceme-rekl-fico>

Význačnými položkami v rozpočtu MO, o kterých se často nemluví, jsou náklady na vojenské výsluhy, penze a například pojištění, které stojí ročně zhruba 7 mld. Kč. Sice se nacházíme v době, kdy máme technologicky vyspělejší armádu, nicméně ozbrojené síly jsou například slabší oproti roku 2006 o 3 000 osob a naplnění některých útvarů se blíží k pouhým 60 %.

VÝVOJ VÝDAJŮ NA OBRANU V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ (HDP)

Zdroj: The SIPRI Military Expenditure Database

K výraznému snižování rozpočtu na obranu docházelo nejenom v ČR, ale i v dalších evropských zemích zejména v období hospodářské krize. Podle dostupných údajů poklesly výdaje ve většině zemí EU o 10–15 %. Další mezinárodní srovnání výdajů (v HDP) je představeno v tabulce níže.

	1994	1998	2002	2006	2012
Čína	1,8	1,8	2,2	2,1	2,0
EU	2,2	2,0	1,9	1,8	1,7
Indie	2,7	2,7	2,8	2,5	2,4
Ruská Federace	5,9	3,3	4,3	3,8	4,5
Velká Británie	3,8	3,2	2,5	2,5	2,3
USA	4,1	3,1	3,4	4,0	4,4

Zdroj: <http://data.un.org/>

ZÁVĚR

Bezpečnost nemůže být nikdy absolutní. Absolutní bezpečnost je pouze ideálním stavem. Snižováním výdajů na obranu však zcela jistě ke zvýšení bezpečnosti nedospějeme. Navíc obranná politika odráží také schopnost státu dostát všem závazkům, jež vyplývají z členství v mezinárodních organizacích,

a to se v současné době jeví v ČR jako nespelnitelné.⁵ Naopak například polský prezident Bronisław Komorowski ujistil amerického prezidenta Baracka Obamu při setkání na začátku června, že Polsko se chystá zvýšit rozpočet na obranu a modernizaci armády na úroveň 2 % HDP.

V ČR by se podle prohlášení současného předsedy vlády Bohuslava Sobotky mohly zvýšit výdaje na obranu v horizontu pěti až šesti let na úroveň 1,4 % HDP, a to i přes to, že 12. března 2014 byla podepsána Deklarace předsedů politických stran k zajištění obrany České republiky. V Deklaraci se všechny parlamentní strany mimo KSČM zavázaly k odhodlání postupovat společně například v prosazování kroků nezbytných pro zajištění obrany země, rozvoje ozbrojených sil a pro naplnění spojeneckých závazků.

Podle gen. Jiřího Šedivého hraje ČR v NATO roli černého pasažéra. Jak však bylo znázorněno v tabulce a grafu, problém s financováním armády má nejenom ČR, ale i většina Evropy, která bude k případné obraně Spojené státy potřebovat.

ZDROJE

- 1) BORKOVEC, Zdeněk. Proces vstupu ČR do NATO a jeho vliv na utváření bezpečnostního systému ČR, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (54), č. 1, s. 8–21, ISSN 1210-3292
- 2) Cizí vojska na Slovensku nechceme, odmítl Fico slova prezidenta USA. In: *Ihned.cz* [online]. ČTK. 2014 [cit. 2014-06-09]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-62293570-cizi-vojska-na-slovensku-nehceme-rekl-fico>
- 3) MIČÁNEK, František, a kol. Zpráva o stavu zabezpečení obrany ČR v roce 2014 - mýty a realita, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), č. 2, ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/aktuality/2-uncategorised/66-zprava-o-stavu-zabezpeceni-obrany-cr-v-roce-2014-myty-a-realita>
- 4) *Ministerstvo obrany ČR: Resortní rozpočet* [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>
- 5) Rasmussen v Bratislavě upozorňoval na ruské nebezpečí. In: *EurActiv* [online]. 2014 [cit. 2014-06-09]. Dostupné z: <http://www.euractiv.sk/obrana-a-bezpecnost/clanok/rasmussen-v-bratislave-upozoroval-na-ruske-nebezpecenstvo-022447>
- 6) *Stockholm International Peace Research Institute: SIPRI Military Expenditure Database* [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z: http://www.sipri.org/research/armaments/milex/milex_data_base.
- 7) *UNdata* [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z: <http://data.un.org/Default.aspx>

⁵ MIČÁNEK, František, a kol. Zpráva o stavu zabezpečení obrany ČR v roce 2014 - mýty a realita, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), č. 2, ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/aktuality/2-uncategorised/66-zprava-o-stavu-zabezpeceni-obrany-cr-v-roce-2014-realita>

